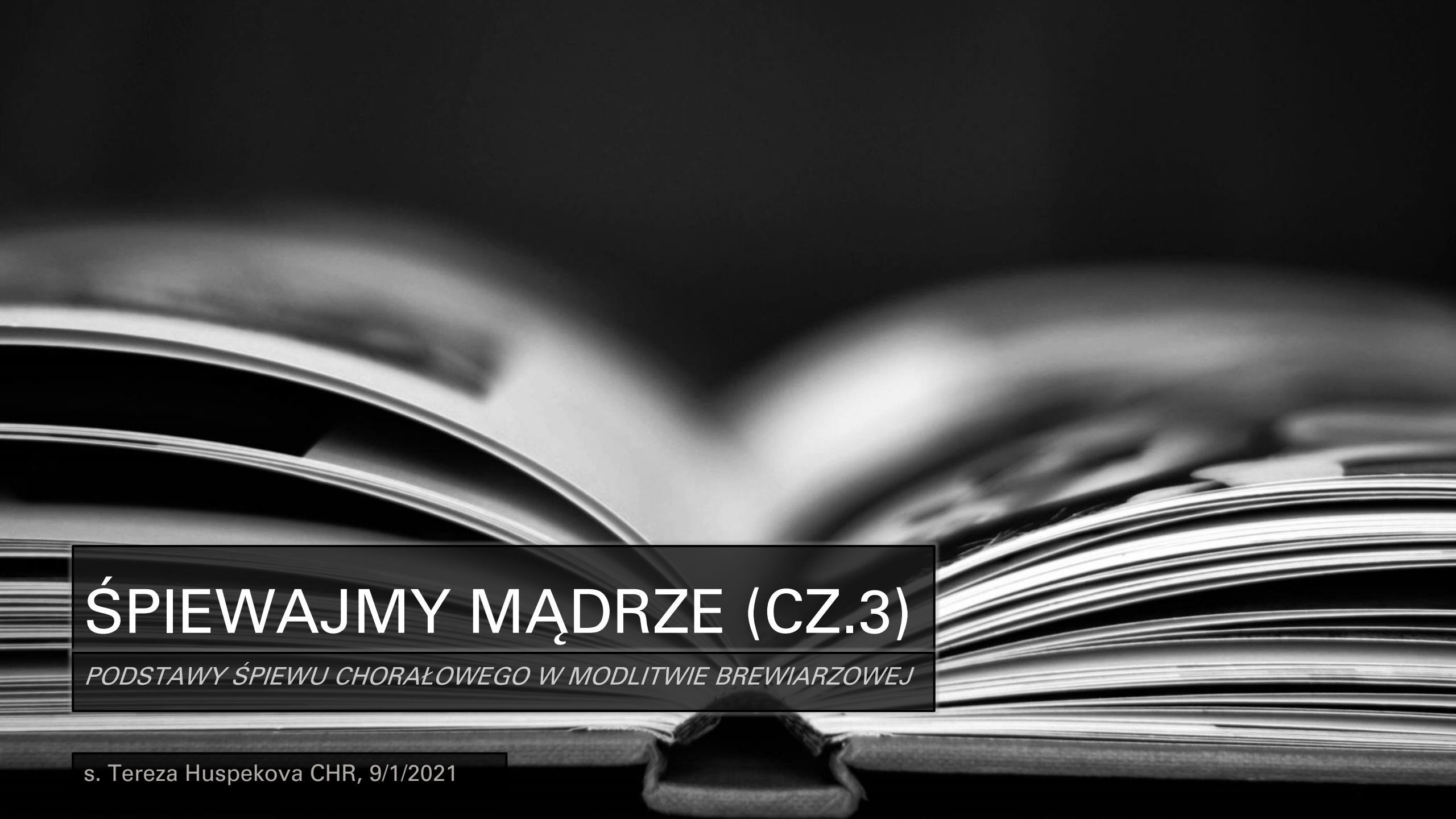

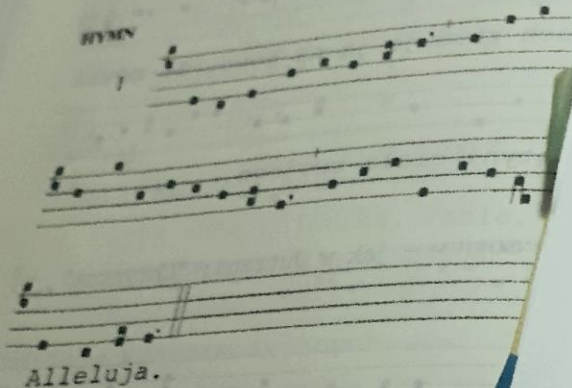

ŚPIEWAJMY MĄDRZE (CZ.3)

PODSTAWY ŚPIEWU CHORAŁOWEGO W MODLITWIE BREWIARZOWEJ

s. Tereza Huspekova CHR, 9/1/2021

Nieszpory

Na świętej uczcie Baranka
Odziani w szaty zbawienia,
Przebywszy Morze Czerwone
Ku czci Chrystusa śpiewają
Bo Jego Ciału nas karmi,
Na krzyżu za nas wydane,
A Jego Krwią napojeni,
Żyjemy odtąd dla Boga.
Gdy Noc Paschalna nadeszła
Miecz nas ominął
I wtedy Pan nas wyzwolił
Spod władzy księcia ciem
Już Chrystus Paschą jest
I szczerą prawdę zaczął
Niewinnym Bożym Barankiem
Co siebie złożył w ofiarę

Po Jutrznii w niedzielę i w Oktawie wielkanocnej:
Seq. 1.

V

Letimae paschali laudes * immolent Christi-áni.
Hold o-fie-rze wielkanocnej * skła-dajcie chrześcijanie.

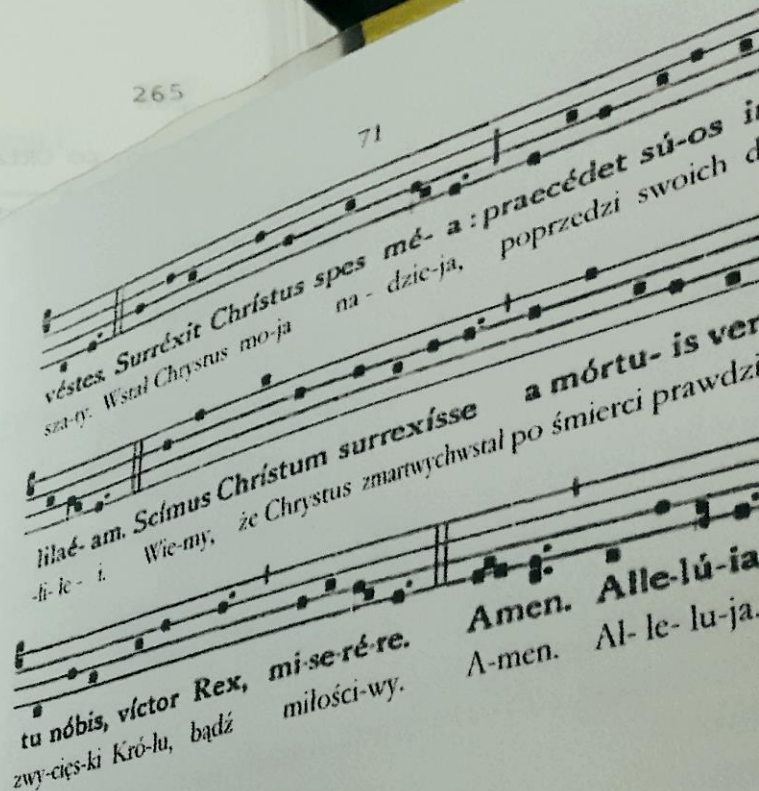
Agnus redemit óves : Christus innocens Patri reconcili-
Jag-nię zba-wi-ło owce, Chrys-tus niewinny z Ojcem przez mękę

li-ávit peccatóres. Mors et ví-ta du-éllo conflixére mirán-
pojednł nas grzeszników. Śmierć i ży-cie stoczy-ły ze sobą wal-kę dziw-

do : dux ví-tae mórtu-us, régnat vívus. Dic nobis Mari-a,
-na, u-mar-ly Wódz ży-cia rządzi ży-wy. Po-wiedz nam, Maryjo,

quid vidisti in ví-a? Sepúlcrum Christi vivé-tis et glo-
coś wi-działa w swej drodze? Grob Chrystusa ży-wego, wi-dzia-

ri-am vídi resurgéntem. Dígite lícos téstes, sudá-ri-um, et
-lam, któ-rego ży-wego wi-dzia-łem. A- nieł-skich też świadków, całun Jego i

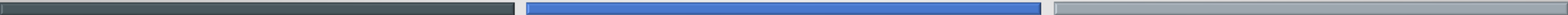

véstes. Surrexit Christus spes mé-a : praecedet sú-os i
sta-ty. Wstał Chrystus mo-ja na - dzie-ja, poprzedzi swoich d
hilaé-am. Scimus Christum surrexisse a mórtu-is ver
-li-le-i. Wie-my, że Chrystus zmartwychwstał po śmierci prawdzi
tu nobis, victor Rex, mi-se-ré-re. Amen. Alle-lu-ia
zwy-cięs-ki Kró-lu, bądź mi-łości-wy. A-men. Al-le-lu-ja.

WSKAZÓWKI PRAKTYCZNE

PROPOZYCJE MELODII DLA TEKSTÓW JUTRZNI I NIESZPORÓW W JĘZYKU POLSKIM

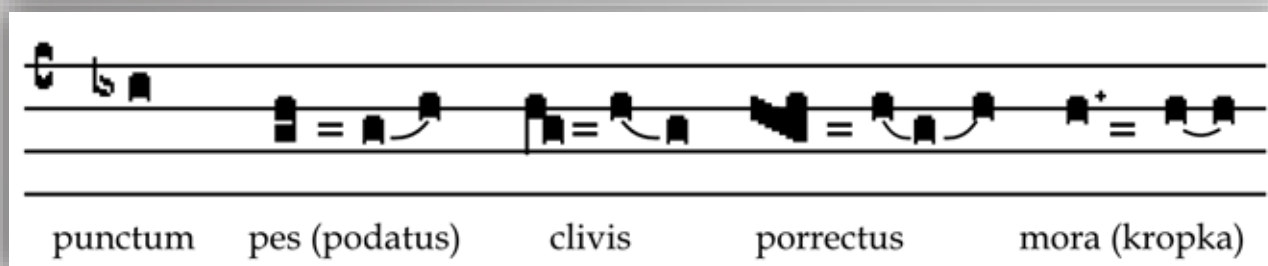
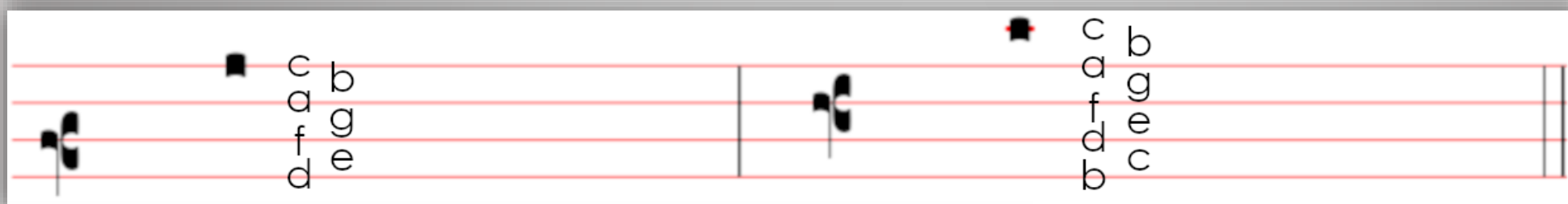
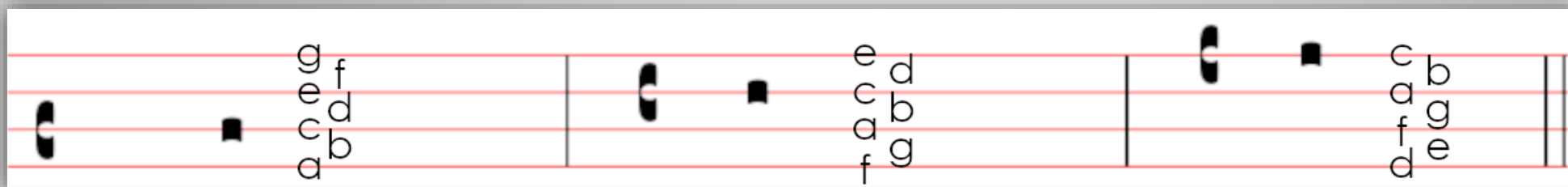

JAK ZACZAĆ?

- Słuchając (udział w liturgii, nagrania – zob. linki)
- Czytając z nut

JAK ZACZAĆ?

(Notacja – zob. <https://pl.wikipedia.org/wiki/Neumy>; ENG: *An Idiot's Guide to Square Notes*, <https://media.musicasacra.com/pdf/squarenotes.pdf>)

ŚPIEW W LITURGII JUTRZNI I NIESZPORÓW

- Można łączyć części w **języku narodowym i łacińskim** (zob. OWLG 276; np. kantyk z Ewangelii i *Ojcze nasz* po łacinie, a pozostałe części po polsku, ew. także hymn i antyfony po łacinie na melodie gregoriańskie).
- Można przeplatać **śpiew i recytację** w zależności od stopnia uroczystości (zob. OWLG 277-284; „**zwykła**” recytacja lub ***recto tono*** = śpiew na jednym dźwięku)
 - Werset wprowadzający –recytacja lub śpiew
 - [**Psalm wezwania z antyfoną** – śpiew lub recytacja (jeśli psalmodia jest śpiewana, warto zaśpiewać)]
 - **Hymn** – raczej śpiew
 - **Psalmodia z antyfonami** – śpiew lub recytacja
 - Czytanie krótkie – przeznaczone do czytania (śpiew lub recytacja tylko w wyjątkowych sytuacjach)
 - **Responsorium po czytaniu** – raczej śpiew
 - **Kantyk z Ewangelii z antyfoną** – warto zaśpiewać
 - Prośby – czytane/recytowane (śpiew w wyjątkowych sytuacjach)
 - *Ojcze nasz* – śpiew lub recytacja

ŹRÓDŁA: ŁACIŃSKIE

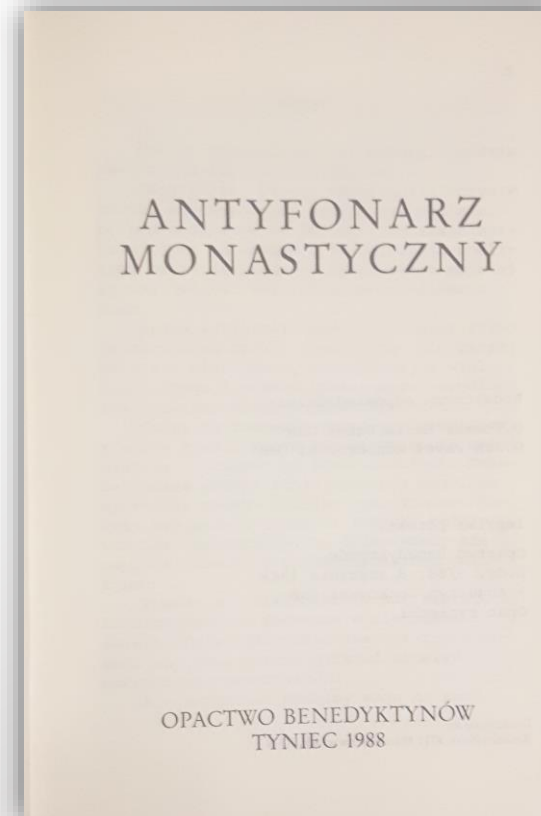
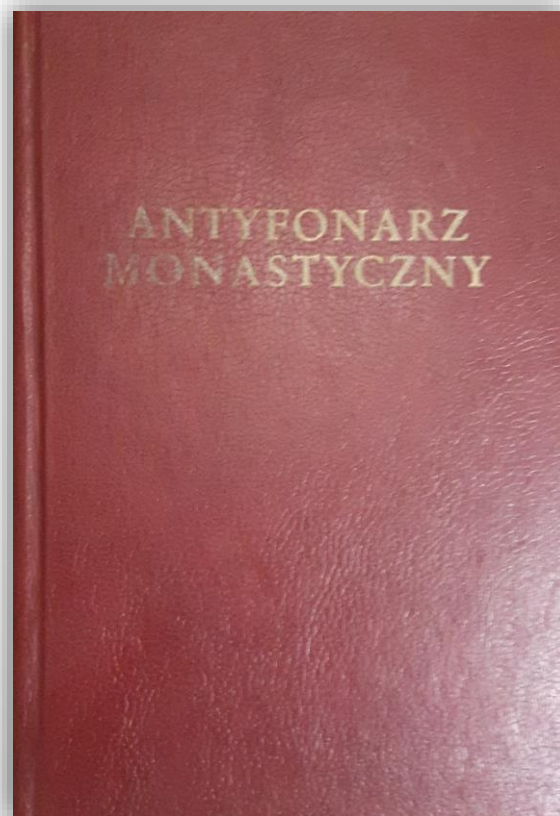
- *Liber usualis* (1961) - <https://media.musicasacra.com/pdf/liberusualis.pdf>
- *Antiphonale monasticum pro diurnis horis* (1934) –
<https://www.ccwatershed.org/2013/12/04/1934-antiphonale-monasticum-free-pdf-download/>
- *Antiphonale monasticum* (2005) – zob. produkty na <https://sklep.grzegorzwieli.pl/kategoria-produktu/liturgia/spiew-gregorianski/page/2/>
- *Antiphonale romanum* (2009) – zob. produkt na
<https://sklep.grzegorzwieli.pl/produkt/antiphonale-romanum-ii-2009/>

**Msza Święta:

- *Graduale simplex* (1967) - https://media.musicasacra.com/books/graduale_simplex.pdf
- *Graduale romanum* (1974; przedruk z Solesmes, 1908) -
http://archive.ccwatershed.org/media/pdfs/14/02/17/10-18-21_0.pdf

ŹRÓDŁA: POLSKIE

T.M. Dąbek, J.P. Konobrodzki (red.), *Antyfonarz monastyczny*, Kraków: Opactwo Benedyktynów Tyniec, 1988.

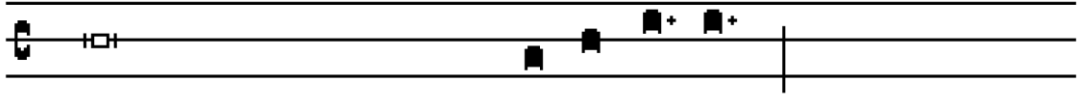
POSZCZEGÓLNE CZĘŚCI (w języku polskim): WERSET WPROWADZAJĄCY

K: Panie, otwórz wargi moje. **W:** A usta moje będą głosić Twoją chwałę.

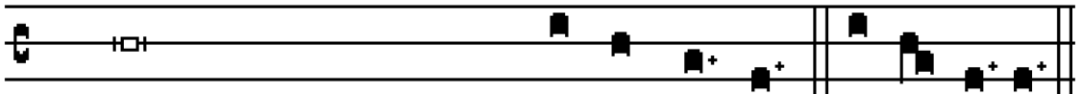
K: Boże, wejrzyj ku wspomózeniu memu. **W:** Panie, pośpiesz ku ratunkowi memu. Chwała Ojcu... Jak była na początku... Alleluja.

- **Recto tono** (śpiew na jednym dźwięku)
- Lub ton **własny**:

wg AM 547

¶. Panie, otwórz war-gi mo-je.
¶. Boże, wejrzyj ku wspom-o-że-niu me-mu.
Chwała Ojcu i Sy- no-wi ...
Jak była na początku, te-raz i zaw-sze, ...

R7. A usta moje będą głosić Two- ją chwa-łę.
R7. Panie, pośpiesz ku ratun- ko- wi me- mu.
... i Du - cho - wi Świę- te - mu.
... i na wieki wie-ków. A- men. Al- le- lu- ja.

POSZCZEGÓLNE CZĘŚCI (w języku polskim): PSALM WEZWANIA Z ANTYFONĄ

- Jak **tony psalmodii** (*initium* wykonuje się po każdym powtórzeniu antyfony – zob. niżej)
- Lub ton **własny**:

Ant
VI

U-wiel-biajmy Pa-na Zas-tę-pów, który jest Kró-lem chwa-ły.
U-wiel-biaj - my Pa-na, który jest już blis-ko.

Inv
VI

† *

† *

The image shows musical notation for the Antiphona and Invocatio of Psalm 138 in Polish. The Antiphona is written on a single staff with a C-clef and a key signature of one flat (B-flat). It consists of two lines of music. The first line starts with a C-clef and a key signature of one flat, and the second line starts with a C-clef and a key signature of one flat. The lyrics are: "U-wiel-biajmy Pa-na Zas-tę-pów, który jest Kró-lem chwa-ły. U-wiel-biaj - my Pa-na, który jest już blis-ko." The Invocatio is written on two staves, each with a C-clef and a key signature of one flat. The first staff has a C-clef and a key signature of one flat, and the second staff has a C-clef and a key signature of one flat. The lyrics are: "U-wiel-biajmy Pa-na Zas-tę-pów, który jest Kró-lem chwa-ły. U-wiel-biaj - my Pa-na, który jest już blis-ko." The notation includes various musical symbols such as notes, rests, and bar lines.

POSZCZEGÓLNE CZĘŚCI (w języku polskim): HYMNY

- Można skorzystać z **tonów schematycznych**
- Melodię należy dobrać w zależności od liczby **sylab** i struktury **akcentu** w wersecie (najczęściej: 8-8-8-8, 11-11-11-5) oraz według **treści** tekstu (radosna – poważna?)

POSZCZEGÓLNE CZĘŚCI (w języku polskim): HYMNY

PROPOZYCJE: 8-8-8-8 sylab (tony poważne)

A.

Hymn I AM 656

twór-co świat-ła wszech-mo-ga-cy, dzie-ki To-bie
dzień jaś-nie - je I przez Cie-bie świat się zro-dził Od
pierw-sze-go brzas-ku zo- rzy. A-men.

v - v - v - v - \ v - v - v - v - \ v - v - v - v - \ v - v - v - v -

B.

Hymn II AM 608

ut-rzen-ka zie-mi zwiastu-je blas-ki sło-necz-
-nych pro-mie-ni i u - ka-zu-je w swym świet-le kształ-ty
i bar-wy praw-dzi-we. A-men.

- v - v - v - v - \ v - v - v - v - \ v - v - v - v - \ v - v - v - v -
- v - v - v - v - \ v - v - v - v - \ v - v - v - v - \ v - v - v - v -

POSZCZEGÓLNE CZĘŚCI (W JĘZYKU POLSKIM): HYMNY

A.

AM 612

Hymn VI

W szech-mo-gą-cy Stwór-co świa-ta, Tyś od-dzie-lił

ład od wo-dy, a - by fa-le nie wchło-nę-ły zie-mi no-wo

na-ro-dzo-nej. A-men.

v - v - v - v - \ v - v - v - v - \ v - v - v - v - \ v - v - v - v -

B.

AM34 90

Hymn VIII

J e-zu, zmę-czo-ny wę-drów-ką wśród u - pal-

-ne-go po- lud-nia, siad-łeś przy stud- ni Ja- ku - ba,

by nas o- rzeź-wić swym sło-wem. A - men.

POSZCZEGÓLNE CZĘŚCI (w języku polskim): HYMNY

PROPOZYCJE: 11-11-11-5 sylab

A. (ton poważny)

AM 675

Hymn II tr

a b

11 11 11 11 5 5

Żród-ło jas-noś-ci i po-cząt-ku świa-ta, u - słysz Świat-ło

mod-lit-wę, któ-rą za-no-si-my: Racz u-wol-nio-nych z mo-ra-dos-ne chwały Twe-go Oj-ca Nie-śmier-tel-ne - go, któ-

-cy grzesz-nych mro-ków o- dziać Twym błas-kiem. A - men.
-ry mies-z - ka w nie-bie, O Je - zu Chrys- te. A - men.

B. (ton radosny)

AM 618

Hymn VII

11 11 11 5

Jas-noś-ci nie-ba, błas-ku chwa-ły Oj-ca, Sło-wo,

przez któ-re stwo-rzo-ne jest wszyst-ko, z mi-łos-ci dla nas

sta-łeś się czło-wie-kiem, Bo-że wcie-lo-ny. A - men

POSZCZEGÓLNE CZĘŚCI (w języku polskim): HYMNY

PROPOZYCJE: Ton schematyczny

wg AM 709

Hymn
a b IV

11 11
11 11
11 11
8 5

K

ie-dy już słońce zachodzi na nie-bie i niknie świat-
Przed oczy Twoje, zagniewany Panie, składamy grze-

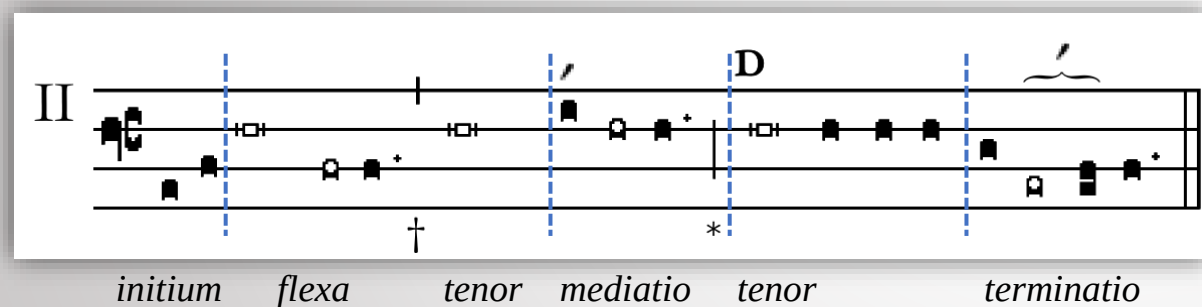
-ło przed no-cy mrokami, myśl i uczucia zwracamy ku Tobie,
-chy przez nas popełnione, gotowi przyjąć za-służo-ną ka-rę

a b

Wszechświata Stwórco i Królu.
za bezmiar grzechów. A - men.

POSZCZEGÓLNE CZĘŚCI (w języku polskim): PSALMY I KANTYKI Z ANTYFONAMI

- **Osiem tonów** gregoriańskich (+ *tonus peregrinus*)
- Antyfona i psalm/kantyk są **w tym samym tonie** (klasycznie ton psalmu wyznacza antyfona)
- Do **kantyków z Ewangelii** odnosi się to samo co do psalmów i innych kantyków – z tym tylko wyjątkiem, że **initium** (zob. niżej) wykonuje się na początku każdego wersetu, a w pozostałych tekstach tylko na początku pierwszego wersetu
- **Struktura** tonu:

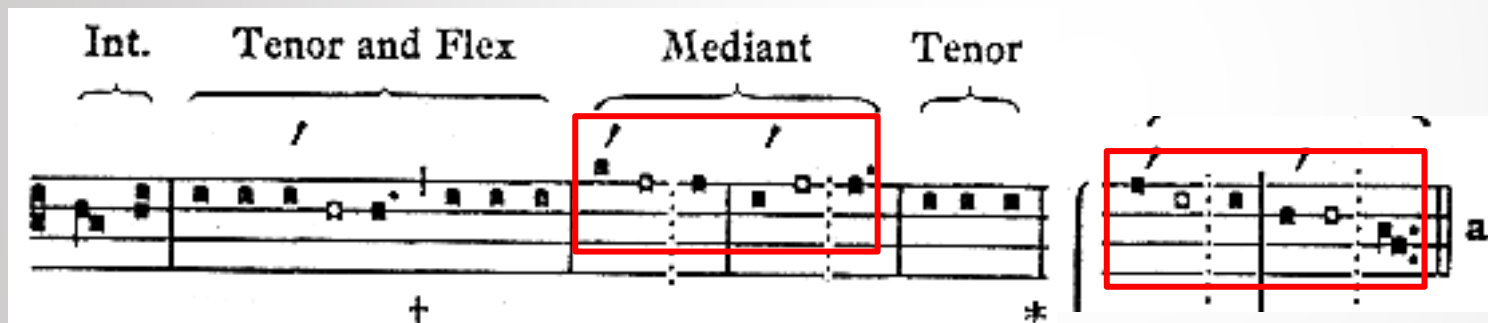

Nie nam, Panie, **nie** nam, † lecz Twemu imieniu daj **chwa**-łę * za łaskę i wier-**ność** **Two**-ją.
initium tenor flexa tenor mediatio tenor terminatio

(Struktura tonów psalmowych – zob. <http://www.kul.pl/files/37/Eklezjalna/Oficjum.doc>)

POSZCZEGÓLNE CZĘŚCI (w języku polskim): PSALMY I KANTYKI

- *Mediatio* i *terminatio* dostosowują się do **akcentu słownego** (zob. VII ton)

*Nad rze-kami Babi-lo-nu sie-dzie-liśmy * płacząc na wspo-mnie-nie Sy-jo-nu*

- W języku polskim zdecydowana większość wyrazów akcentowana jest na **drugą sylabę od końca**
- Z tego powodu najłatwiej stosować tony **jednoakcentowe** (tony „parzyste” – II, IV, VI, VIII)
- Rytm: „na gwiazdce” **pauza** na jedną nutę z kropką (lub na spokojny oddech, lub „Ave Maria”), chóry zmieniają się bez pauzy

POSZCZEGÓLNE CZĘŚCI (w języku polskim): PSALMY I KANTYKI

PROPOZYCJA ROZWIĄZANIA dla Jutrzni i Nieszporów:

- Tony psalmodii: **II, VIII, IV**
- Ton kantyku z Ewangelii: **VIII**

wg AM 574 - 576

The image displays three musical staves, each representing a different tone of Gregorian chant. The staves are labeled II, IV, and VIII from top to bottom. Each staff features a melodic line with square neumes. The top staff (II) is marked with a 'D' and a key signature of one sharp (F#). The middle staff (IV) is marked with a 'g' and a key signature of one flat (Bb). The bottom staff (VIII) is marked with a 'G' and a key signature of one sharp (F#). Each staff also includes a cross symbol (†) and an asterisk symbol (*) below the staff.

POSZCZEGÓLNE CZĘŚCI (w języku polskim): ANTYFONY

Przykłady antyfon psalmodii

2 Ant.
VII a

R Edempti-ónem * mi-sit Dóminus pópu-lo su- o: man-
dávít in æ-tér-num testamén-tum su- um. E u o u a e.
Ps. Confitébor tibi Dómine, 125.

3 Ant.
VII d

E X-ór- tum est * in té-ne- bris lumen re- ctis corde :
mi-sé-ri-cors et mi-se-rá-tor, et justus Dómi-nus. E u o u a e.
Ps. Beátus vir qui timet Dóminum, 126.
(Diebus 25, 27, 29)

4 Ant.
IV A *

A -pud Dóminum * mi-se- ri- córdi- a, et co- pi- ó-
sa apud e- um red-émpti- o. E u o u a e.

Antyfony psalmodii Nieszporów Oktawy wg AM 289

14a Ant
VIII G

M a-ria Magda-le-na i dru-ga Ma-ria * przyszły do gro-bu,
by na-maćić pogrzebane ciało, lecz nie znalaz-ły Pana. Al-le-lu- ja.

14b Ant
VI F

Z bliż-cie się * i zo-bacz-cie miej-sce, gdzie Pan
był po-grze-ba- ny. Al- le - lu- ja.

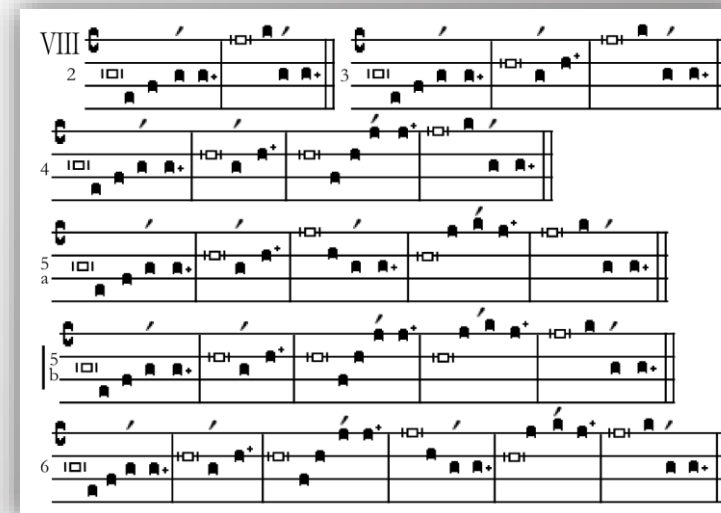
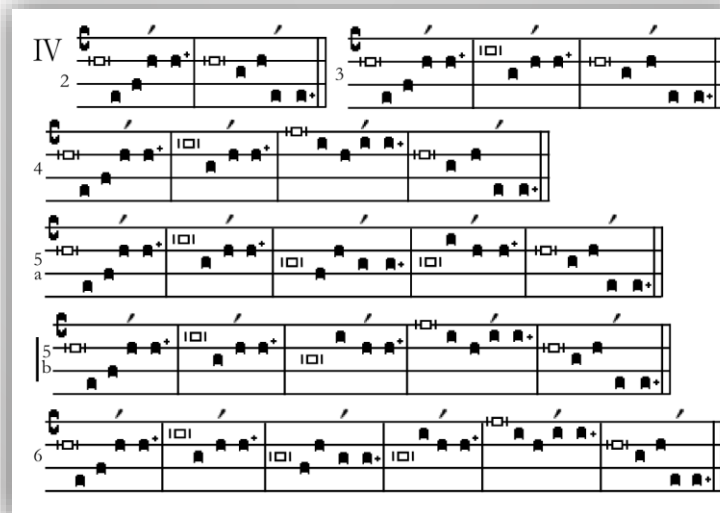
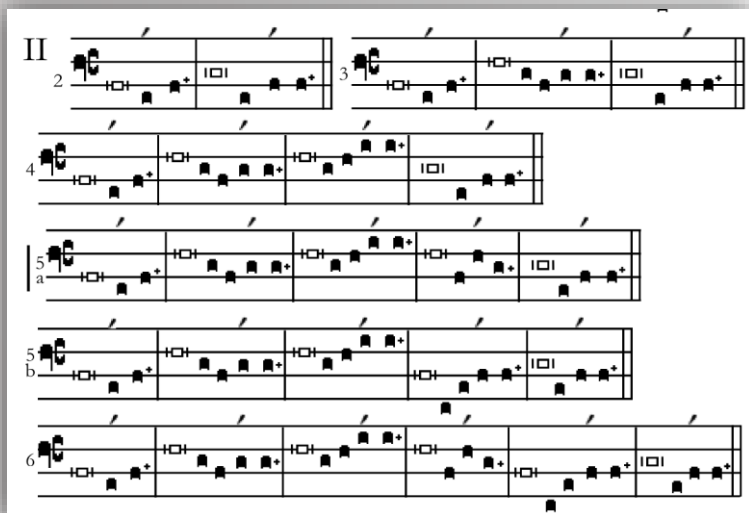
14c Ant
V

J e-zus po-wie-dział nie-wias-tom: * Nie bój-cie się
idź- cie i o- znaj-mij-cie mo-im bra-ciom: niech i- dą do
Ga-li- le - i, tam Mnie zo- ba- czą. Al- le- lu - ja.

POSZCZEGÓLNE CZĘŚCI (w języku polskim): ANTYFONY

Jeśli nie mamy do dyspozycji / nie chcemy zastosować własnej melodii antyfony:

- ***Recto tono*** (antyfonę śpiewamy na tym samym dźwięku, na którym później będzie *tenor* danego tonu psalmu/kantyku)
- Dla języka polskiego można użyć tonów schematycznych z **St Meinrad Archabbey**

(zob. https://www.saintmeinrad.org/media/1478/meinrad_psalm_tones.pdf)

POSZCZEGÓLNE CZĘŚCI (w języku polskim):

*KANTYK Z ALLELUJA

Kantyki z Nowego Testamentu w psalmodii II Nieszporów niedzieli (ton VI)

VI

2

3

4

5

a

5

b

6

wg AR 10

Al-le-lu-ja. Zbawienie, chwała i moc należą do Boga *na-sze-go*,

Al-le-lu-ja. Bo Jego wyroki są prawdziwe i *spra-wie-dli-we*.

Al-le-lu-ja, al-le-lu-ja.

Kantyk wykonuje sam kantor, a wspólnota odpowiada „alleluja”, albo chóry śpiewają naprzemiennie.

POSZCZEGÓLNE CZĘŚCI (w języku polskim): RESPONSORIUM

- **Recto tono**
- Lub jeśli nie mamy do dyspozycji / nie chcemy zastosować własnej melodii (zob. *Antyfonarz monastyczny*) – **ton schematyczny**:

Okres zwykły, Adwent, Wieli Post, t. własne/wspólne

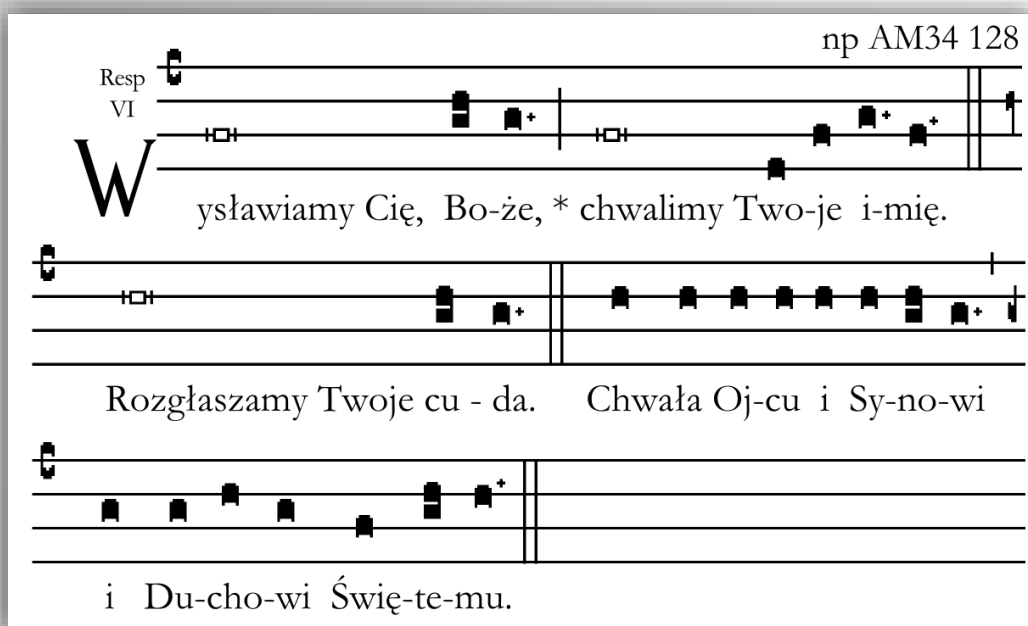
np AM34 128

Resp VI

Wysławiamy Cię, Bo-że, * chwalimy Two-je i-mię.

Rozgłaszamy Twoje cu - da. Chwała Oj-cu i Sy-no-wi

i Du-cho-wi Świą-te-mu.

Wielkanoc, Narodzenie Pańskie itd.

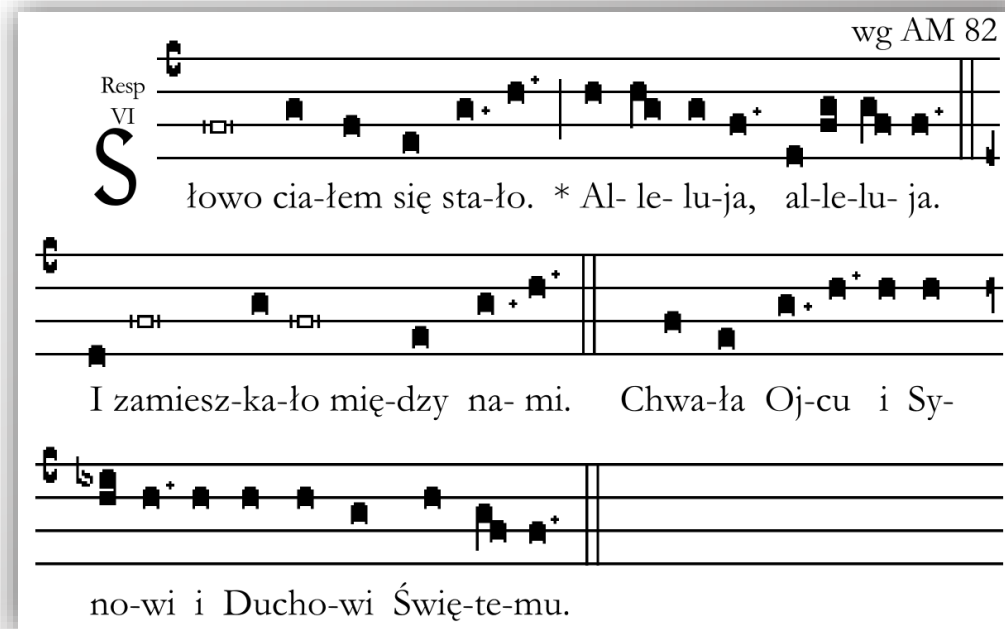
wg AM 82

Resp VI

Słowo cia-łem się sta-ło. * Al- le- lu-ja, al-le-lu- ja.

I zamiesz-ka-ło mię-dzy na- mi. Chwa-ła Oj-cu i Sy-

no-wi i Ducho-wi Świą-te-mu.

PRZYDATNE LINKI

Źródła chorałowe do pobrania online

- Księgi i śpiewniki w języku łacińskim: <https://musicasacra.com/music/latin-settings/>
- *Antiphonale monasticum* (1934): <https://www.ccwatershed.org/2013/12/04/1934-antiphonale-monasticum-free-pdf-download/>
- Dostęp do rękopisów i innych źródeł: <https://gregorien.info/en>

Kursy, linki, materiały

- Szkoła św. Benedykta (metoda Solesmes): <http://szkolachoralu.pl>
- Międzynarodowe Stowarzyszenie Studiów Śpiewu Gregoriańskiego: <http://www.aiscgre.pl>

Nagrania

- Gregoriańskie tony psalmowe – nagrania: https://www.youtube.com/watch?v=cz-otqQSNHE&list=PLk0vHS0XO3qCUscYr8KdJhd_EmRdaREzn&index=8
- Schola Benedyktynów Tynieckich, *Barvy chorału* (tony I-IV): <https://www.youtube.com/watch?v=jbjA0KypoqA&t=1080s>

Transmisja liturgii

- Transmisja liturgii godzin z Le Barroux (po łacinie): <https://www.barroux.org/en/liturgie/listen-to-our-offices.html>
- Transmisja z kościoła Opactwa Benedyktynów w Tyńcu: <http://tyniec.tv>

ŹRÓDŁA

- T.M. Dąbek, J.P. Konobrodzki (red.), *Antyfonarz monastyczny*, Kraków: Opactwo Benedyktynów Tyniec, 1988.
- *Liber usualis* (1961) - <https://media.musicasacra.com/pdf/liberusualis.pdf>
- *Antiphonale monasticum pro diurnis horis* (1934) – <https://www.ccwatershed.org/2013/12/04/1934-antiphonale-monasticum-free-pdf-download/>
- *Antiphonale monasticum* (2005) – zob. produkty na <https://sklep.grzegorzwieli.pl/kategoria-produktu/liturgia/spiew-gregorianski/page/2/>
- *Antiphonale romanum* (2009) – zob. produkt na <https://sklep.grzegorzwieli.pl/produkt/antiphonale-romanum-ii-2009/>

**Msza Święta:

- *Graduale simplex* (1967) - https://media.musicasacra.com/books/graduale_simplex.pdf
- *Graduale romanum* (1974; przedruk z Solesmes, 1908) - http://archive.ccwatershed.org/media/pdfs/14/02/17/10-18-21_0.pdf

PODRĘCZNIKI, INNE

- Szkoła św. Grzegorza, *Laus in Ecclesia: Szkoła śpiewu gregoriańskiego*, t. 1, Dębogóra: Wydawnictwo Dębogóra, 2013.
- Szkoła św. Grzegorza, *Laus in Ecclesia: Szkoła śpiewu gregoriańskiego (Podręcznik chórzysty)*, t. 2, Dębogóra: Wydawnictwo Dębogóra, 2017.
- D. Hiley, *Chorał Kościoła zachodniego: Podręcznik*, Kraków: Astraia, 2019.
- B. Sawicki, *W chorale jest wszystko: Ekstremalny przewodnik po śpiewie gregoriańskim*, Kraków: Wydawnictwo Benedyktynów Tyniec, 2014.
- E. Cardin, *Semiologia gregoriańska*, Kraków: Wydawnictwo Benedyktynów Tyniec, 2008.
- Podręczniki, nagrania i inne teksty w języku angielskim: <https://musicasacra.com/literature/>

PSALLITE DOMINO SAPIENTER

173. *Psal. V. in Canto Daniel.*
est omnibus obtemperā-tibus si-bi
causa salutis aeternae, appropinquat a-

Psal. V. in Canto Daniel.
Ade-

Salvi Dominum; & in Canto Daniel.
Christus.
Cantus.
Non habemus Pontificem
non possit compari infirmitatibus
suis; tentatum autem per omnia
familiaritatem abique peccat-

Cantus.
Christus dilexit nos, & tra-
sit semetipsum pro nobis oblatio-
& hostiam Deo in odorem
vitalis.
desidero desideravi hoc Pas-